ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 12ης Φεβρουαρίου 2020*

«Προδικαστική παραπομπή – Άρθρο 267 ΣΛΕΕ –Εφαρμογή προδικαστικής αποφάσεως του Δικαστηρίου – Εξουσία ανώτερου δικαστηρίου να προσδιορίσει δεσμευτικά τον τρόπο εφαρμογής της – Δικονομική αυτονομία των κρατών μελών – Αρχή της αποτελεσματικότητας – Σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας»

Στην υπόθεση C-704/18,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Spetsializiran nakazatelen sad (ποινικό δικαστήριο ειδικών αρμοδιοτήτων, Βουλγαρία) με απόφαση της 30ής Οκτωβρίου 2018, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 12 Νοεμβρίου 2018, στο πλαίσιο της ποινικής δίκης κατά

Nikolay Kolev κ.λπ.,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Regan, πρόεδρο τμήματος, I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič και K. Λυκούργο (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Saugmandsgaard Øe

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλε:

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους F. Erlbacher και R. Troosters, καθώς και από τη Y. Marinova,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

* Γλώσσα διαδικασίας: η βουλγαρική.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ποινικής δίκης κατά των Nikolay Kolev κ.λπ. (στο εξής: κατηγορούμενοι), οκτώ ατόμων που κατηγορούνται ότι διέπραξαν διάφορα ποινικά αδικήματα ως υπάλληλοι των βουλγαρικών τελωνείων.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Το άρθρο 6 της οδηγίας 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών (ΕΕ 2012, L 142, σ. 1), με τίτλο «Δικαίωμα ενημέρωσης σχετικά με την ποινική κατηγορία», ορίζει στην παράγραφο 3 τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το αργότερο με τη διαβίβαση του κατηγορητηρίου στο δικαστήριο να παρέχονται λεπτομερή στοιχεία για την ποινική κατηγορία, συμπεριλαμβανομένης της φύσης και του νομικού χαρακτηρισμού της αξιόποινης πράξης και του είδους της συμμετοχής του κατηγορουμένου.»

4 Το άρθρο 7 της οδηγίας αυτής, με τίτλο «Δικαίωμα πρόσβασης στο υλικό της δικογραφίας», προβλέπει στην παράγραφο 3 τα εξής:

«Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, η πρόσβαση στο υλικό σύμφωνα με την παράγραφο 2 παραχωρείται εγκαίρως ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων υπεράσπισης και το αργότερο έως την υποβολή των στοιχείων της κατηγορίας στην κρίση του δικαστηρίου. Εφόσον νέο αποδεικτικό υλικό περιέλθει στην κατοχή των αρμόδιων αρχών, παραχωρείται πρόσβαση σε αυτό το υλικό εγκαίρως ώστε να εξετασθεί δεόντως.»

Το βουλγαρικό δίκαιο

5 Κατά το άρθρο 249 του Nakazatelno protsesualen kodeks (κώδικα ποινικής δικονομίας), ένα δικαστήριο μπορεί να περατώσει το δικαστικό στάδιο της ποινικής διαδικασίας και να αναπέμψει την υπόθεση στον εισαγγελέα για να θεραπεύσει τις τυπικές πλημμέλειες που αφορούν το προκαταρκτικό στάδιο της διαδικασίας αυτής, σχετικά με την ενημέρωση του κατηγορουμένου ως προς την σε βάρος του κατηγορία, καθώς και με τη χορήγηση προσβάσεως στο υλικό της δικογραφίας.

6 Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, η εφαρμοστέα στα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης εθνική ρύθμιση δεν επιτρέπει να τροποποιηθεί, μετά την έκδοσή της, δικαστική απόφαση εκδοθείσα βάσει του άρθρου 249 του κώδικα ποινικής δικονομίας.

7 Τα άρθρα 368 και 369 του κώδικα ποινικής δικονομίας, όπως ίσχυαν κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, προέβλεπαν μηχανισμό παρέχοντα τη δυνατότητα στα άτομα σε βάρος των οποίων ασκείται ποινική δίωξη να ζητήσουν, λόγω παραβάσεων ουσιώδους τύπου εκ μέρους του εισαγγελέα, την οριστική περάτωση της ποινικής διαδικασίας στο σύνολό της, δηλαδή όχι μόνον του δικαστικού σταδίου, αλλά και του προκαταρκτικού σταδίου της διαδικασίας αυτής.

8 Κατά το άρθρο 369 του κώδικα ποινικής δικονομίας, κατόπιν αιτήσεως του κατηγορουμένου, ο δικαστής, αφού διαπίστωνε ότι το προκαταρκτικό στάδιο της ποινικής διαδικασίας δεν περατώθηκε εντός προθεσμίας δύο ετών από της απαγγελίας της κατηγορίας, έπρεπε να αναπέμψει την υπόθεση στον εισαγγελέα, τάσσοντάς του προθεσμία για την περάτωση της έρευνας της υποθέσεως και την ολοκλήρωση του εν λόγω προκαταρκτικού σταδίου, είτε με παύση της διώξεως είτε με παραπομπή της υποθέσεως στο αρμόδιο δικαστήριο. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, ο εισαγγελέας είχε στη διάθεσή του μια συμπληρωματική προθεσμία για να συντάξει κατηγορητήριο και να το υποβάλει στο δικαστήριο.

9 Σε περίπτωση που ο εισαγγελέας δεν τηρούσε τη νέα αυτή προθεσμία, το δικαστήριο έπρεπε να επιληφθεί της υποθέσεως και να περατώσει την ποινική διαδικασία. Αν αντιθέτως ο εισαγγελέας περάτωνε το προκαταρκτικό στάδιο της ποινικής διαδικασίας και υπέβαλε κατηγορητήριο στο δικαστήριο εντός της ταχθείσας προθεσμίας, το τελευταίο εξέταζε το σύννομο της διαδικασίας και βεβαιωνόταν, ειδικότερα, ότι δεν υπάρχουν παραβάσεις ουσιώδους τύπου. Αν εκτιμούσε ότι υπάρχουν τέτοιες παραβάσεις, το δικαστήριο ανέπεμπε εκ νέου την υπόθεση στον εισαγγελέα, ορίζοντάς του επιπλέον προθεσμία προς άρση των διαπιστωθεισών παραβάσεων. Αν ο εισαγγελέας δεν τηρούσε την τελευταία αυτή προθεσμία, αν δεν προέβαινε σε άρση των εν λόγω παραβάσεων ή αν υπέπιπτε σε νέες, το δικαστήριο έπρεπε να περατώσει την ποινική διαδικασία.

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

10 Οι κατηγορούμενοι διώκονται ποινικά από το έτος 2012 επειδή είχαν μετάσχει, ως υπάλληλοι των βουλγαρικών τελωνείων, σε εγκληματική οργάνωση. Επειδή το αιτούν δικαστήριο, το Spetsializiran nakazatelen sad (ποινικό δικαστήριο ειδικών αρμοδιοτήτων, Βουλγαρία), έκρινε ότι οι πράξεις απαγγελίας κατηγοριών δεν είχαν εκδοθεί από το αρμόδιο όργανο και ότι ενείχαν τυπικές πλημμέλειες, η υπόθεση αναπέμφθηκε στον αρμόδιο εισαγγελέα της ειδικής εισαγγελίας προκειμένου να συντάξει νέες πράξεις απαγγελίας κατηγοριών σε βάρος των κατηγορουμένων. Εντούτοις, η διαδικασία διεκόπη και οι ταχθείσες προθεσμίες για τη σχετική έρευνα παρατάθηκαν επανειλημμένα.

11 Κατά τη διάρκεια του έτους 2014, υποβλήθηκε στο αιτούν δικαστήριο αίτηση εφαρμογής της διαδικασίας που προβλέπεται στα άρθρα 368 και 369 του κώδικα ποινικής δικονομίας. Σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις, το δικαστήριο αυτό ανέπεμψε καταρχάς την υπόθεση στον εισαγγελέα, ορίζοντάς του προθεσμία για την ολοκλήρωση της έρευνας της υποθέσεως, τη σύνταξη νέων πράξεων απαγγελίας κατηγοριών, την κοινοποίηση των πράξεων αυτών και τη γνωστοποίηση των στοιχείων της έρευνας στους κατηγορουμένους και την ολοκλήρωση του προκαταρκτικού σταδίου της ποινικής διαδικασίας, παρασχέθηκε δε στη συνέχεια στον εισαγγελέα συμπληρωματική προθεσμία για να συντάξει κατηγορητήριο και να το υποβάλει στο δικαστήριο.

12 Κατόπιν της συντάξεως νέων πράξεων απαγγελίας κατηγοριών από τον εισαγγελέα και την υποβολή κατηγορητηρίου εντός των ταχθεισών προθεσμιών, το ως άνω δικαστήριο διαπίστωσε νέες διαδικαστικές πλημμέλειες σε βάρος των κατηγορουμένων και ανέπεμψε και πάλι την υπόθεση ενώπιον του εισαγγελέα.

13 Με διάταξη της 22ας Μαΐου 2015, το ίδιο δικαστήριο διαπίστωσε ότι ο εισαγγελέας δεν είχε άρει τις προηγουμένως διαπιστωθείσες παραβάσεις ουσιώδους τύπου και ότι είχε υποπέσει σε νέες. Κατά συνέπεια, έκρινε ότι πληρούνταν οι προϋποθέσεις περατώσεως της ποινικής διαδικασίας και ότι, συνακόλουθα, τα εν λόγω πρόσωπα δικαιούνταν εκ του νόμου να περατωθεί η διαδικασία.

14 Ωστόσο, παρά τις διαπιστώσεις αυτές, το αιτούν δικαστήριο δεν διέταξε την περάτωση της ποινικής διαδικασίας, σύμφωνα με τα άρθρα 368 και 369 του κώδικα ποινικής δικονομίας, αλλά, όπως τούτο προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής στην υπό κρίση υπόθεση, αποφάσισε, βάσει του άρθρου 249 του κώδικα αυτού, να περατώσει το δικαστικό στάδιο και να αναπέμψει για μία ακόμη φορά την υπόθεση στον εισαγγελέα, προκειμένου αυτός να θεραπεύσει τις τυπικές πλημμέλειες που αφορούν, αφενός, την ενημέρωση των κατηγορουμένων σχετικά με την κατηγορία σε βάρος τους και, αφετέρου, τη χορήγηση προσβάσεως στο υλικό της δικογραφίας.

15 Το δικαστήριο που επιλήφθηκε της ασκηθείσας κατά της εν λόγω διατάξεως της 22ας Μαΐου 2015 εφέσεως έκρινε, με διάταξη της 12ης Οκτωβρίου 2015, ότι το αιτούν δικαστήριο έπρεπε να είχε περατώσει την ποινική διαδικασία, σύμφωνα με τα άρθρα 368 και 369 του κώδικα ποινικής δικονομίας, και ανέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του δικαστηρίου αυτού.

16 Με απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 2015, το αιτούν δικαστήριο υπέβαλε στο Δικαστήριο μια πρώτη αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 5ης Ιουνίου 2018, Kolev κ.λπ. (C-612/15, στο εξής: απόφαση Kolev, EU:C:2018:392).

17 Στο σημείο 1 του διατακτικού της αποφάσεως εκείνης το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 325, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ αντιτίθεται σε εθνική κανονιστική ρύθμιση που προβλέπει διαδικασία παύσης της ποινικής δίωξης, όπως η προβλεπόμενη στα άρθρα 368 και 369 του βουλγαρικού κώδικα ποινικής δικονομίας, στο μέτρο που η ρύθμιση αυτή εφαρμόζεται σε διαδικασίες που κινούνται σε περιπτώσεις σοβαρής απάτης ή άλλης σοβαρής παράνομης δραστηριότητας σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τελωνειακό τομέα. Προσέθεσε, στο ίδιο σημείο του διατακτικού, ότι εναπόκειται στον εθνικό δικαστή να εξασφαλίσει την πλήρη αποτελεσματικότητα του άρθρου 325, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, αφήνοντας εν ανάγκη ανεφάρμοστη τη ρύθμιση αυτή και μεριμνώντας συγχρόνως για τη διασφάλιση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων των κατηγορουμένων, διευκρινίζοντας, στη σκέψη 70 της εν λόγω αποφάσεως, ότι τα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνουν το δικαίωμα των ως άνω προσώπων να εκδικαστεί η υπόθεσή τους εντός εύλογου χρόνου.

18 Το Δικαστήριο διευκρίνισε, στη σκέψη 67 της ίδιας αποφάσεως, ότι, σε περίπτωση που για την υλοποίηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 325, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ υπάρχει η δυνατότητα επιλογής μεταξύ διαφόρων μέτρων, αρμόδιο να κρίνει ποιο από τα μέτρα αυτά πρέπει να εφαρμοστεί είναι το αιτούν δικαστήριο. Συναφώς, το Δικαστήριο αναφέρθηκε ιδίως στη δυνατότητα του αιτούντος δικαστηρίου, όταν ο εισαγγελέας υποβάλλει σε αυτό κατηγορητήριο εντός των ταχθεισών προθεσμιών, να προχωρήσει στο στάδιο της δίκης και να θεραπεύσει το ίδιο τις ενδεχόμενες παρατυπίες που σημειώθηκαν κατά τη διάρκεια του προκαταρκτικού σταδίου της διαδικασίας αυτής.

19 Όσον αφορά τον σεβασμό του δικαιώματος των κατηγορουμένων να εκδικαστεί η υπόθεσή τους εντός εύλογου χρόνου, το Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 74 της αποφάσεως Kolev, ότι το αιτούν δικαστήριο οφείλει επίσης να καθορίσει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν προκειμένου να διασφαλιστεί ο σεβασμός του εν λόγω δικαιώματος, βάσει όλων των διαδικαστικών οδών που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο, εξεταζόμενων συνολικά και ερμηνευόμενων υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης. Σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες από μία πιθανές λύσεις για την εξασφάλιση πλήρους αποτελεσματικότητας στις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 325, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, στο εν λόγω δικαστήριο εναπόκειται να επιλέξει, μεταξύ των διαφόρων λύσεων, εκείνες που καθιστούν δυνατή τη διασφάλιση εν προκειμένω του εν λόγω θεμελιώδους δικαιώματος.

20 Στο σημείο 2 του διατακτικού της αποφάσεως Kolev, το Δικαστήριο ερμήνευσε τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 2012/13, που προβλέπουν το δικαίωμα του κατηγορουμένου να ενημερώνεται για την κατηγορία σε βάρος του και να έχει πρόσβαση στο υλικό της δικογραφίας.

21 Ειδικότερα, το Δικαστήριο έκρινε, αφενός, ότι το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής δεν αντιτίθεται στη γνωστοποίηση προς την υπεράσπιση λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με την κατηγορία μετά τη διαβίβαση του κατηγορητηρίου στον δικαστή, αλλά πριν αρχίσει εκ μέρους του η επί της ουσίας εξέταση της κατηγορίας και πριν ξεκινήσει η ενώπιόν του συζήτηση, ή ακόμη και μετά την έναρξη της σχετικής συζητήσεως αλλά πριν από το στάδιο της διάσκεψης όταν οι σχετικές γνωστοποιηθείσες πληροφορίες μεταβλήθηκαν μεταγενέστερα, υπό τον όρο ότι λαμβάνονται από τον δικαστή όλα τα αναγκαία μέτρα για τον σεβασμό των δικαιωμάτων υπεράσπισης και τη δίκαιη διεξαγωγή της διαδικασίας.

22 Αφετέρου, το Δικαστήριο έκρινε ότι, κατά το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2012/13, εναπόκειται στον εθνικό δικαστή να διασφαλίζει ότι παρέχεται στην υπεράσπιση πραγματική δυνατότητα πρόσβασης στο υλικό της δικογραφίας, σε χρόνο που μπορεί ενδεχομένως να είναι και μεταγενέστερος της διαβίβασης του κατηγορητηρίου στον δικαστή, αλλά πριν αρχίσει εκ μέρους του η επί της ουσίας εξέταση της κατηγορίας και πριν ξεκινήσει η ενώπιόν του συζήτηση, ή, όταν

κατατίθεται στη δικογραφία νέο υλικό κατά τη διάρκεια της δίκης, αφού ξεκινήσει η συζήτηση αλλά πριν από το στάδιο της διάσκεψης, υπό τον όρον ότι λαμβάνονται από τον δικαστή όλα τα αναγκαία μέτρα για τον σεβασμό των δικαιωμάτων υπεράσπισης και τη δίκαιη διεξαγωγή της διαδικασίας.

23 Στο σημείο 3 του διατακτικού της αποφάσεως Kolev το Δικαστήριο ερμήνευσε το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/48/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2013, σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας και διαδικασίας εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, καθώς και σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης τρίτου προσώπου σε περίπτωση στέρησης της ελευθερίας του και με το δικαίωμα επικοινωνίας με τρίτα πρόσωπα και με προξενικές αρχές κατά τη διάρκεια της στέρησης της ελευθερίας (ΕΕ 2013, L 294, σ. 1).

24 Το αιτούν δικαστήριο αναφέρει ότι, με διατάξεις της 13ης Ιουνίου και της 14ης Σεπτεμβρίου 2018, εφάρμοσε, αντιστοίχως, τα σημεία 3 και 1 του διατακτικού της αποφάσεως Kolev.

25 Όσον αφορά, αντιθέτως, το σημείο 2 του διατακτικού της αποφάσεως αυτής, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι βρίσκεται αντιμέτωπο με έναν εθνικό δικονομικό κανόνα ο οποίος εμποδίζει την εφαρμογή του στην υπόθεση της οποίας έχει επιληφθεί.

26 Ειδικότερα, εκθέτει ότι, εν προκειμένω, το δικαστικό στάδιο της ποινικής διαδικασίας περατώθηκε ήδη με τη διάταξη της 22ας Μαΐου 2015, εκδοθείσα βάσει του άρθρου 249 του κώδικα ποινικής δικονομίας, η οποία απέκτησε στο μεταξύ ισχύ δεδικασμένου. Το εν λόγω δικαστήριο εμποδίζεται συνεπώς, δυνάμει του εθνικού του δικαίου, να προβεί σε οιαδήποτε μεταγενέστερη ενέργεια προκειμένου να ακολουθήσει στην κύρια δίκη την ερμηνεία της οδηγίας 2012/13 την οποία δέχθηκε το Δικαστήριο.

27 Ωστόσο, με γνώμονα τις σκέψεις 67 και 74 της αποφάσεως Kolev, το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να ερμηνεύσει το εθνικό του δίκαιο με τέτοιο τρόπο ώστε το εν λόγω δικονομικό πρόσκομμα να μην εμποδίζει την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης.

28 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι η έχουσα ισχύ δεδικασμένου απόφαση περατώσεως του δικαστικού σταδίου έχει δικονομική σημασία, καθόσον συνεπάγεται την παραπομπή της υποθέσεως ενώπιον του εισαγγελέα προκειμένου αυτός να προβεί σε δικονομικές πράξεις και δεν παρέχει, καθαυτή, ουσιαστικά δικαιώματα στους κατηγορουμένους. Εκτιμά ότι η απόφαση αυτή παρέχει στα ως άνω άτομα ένα πλεονέκτημα, στο μέτρο που η υπόθεση καθυστερεί, το οποίο δεν μπορεί να δικαιολογηθεί, διότι οδηγεί σε παραβίαση της αρχής της εξετάσεως της κατηγορίας σε ποινικές υποθέσεις εντός εύλογου χρόνου, στην οποία αναφέρεται το Δικαστήριο στις σκέψεις 70 έως 74 της αποφάσεως Kolev. Εξάλλου, το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι θα ήταν δυνατόν, κατά τη διάρκεια του δικαστικού σταδίου της διαδικασίας, να γίνουν σεβαστά όλα τα δικονομικά δικαιώματα τα οποία οι κατηγορούμενοι αντλούν από την οδηγία 2012/13, όπως αυτή ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο με την απόφαση Kolev.

29 Βάσει των ανωτέρω εκτιμήσεων, το αιτούν δικαστήριο, με διάταξη της 14ης Σεπτεμβρίου 2018, αποφάσισε να αφήσει ανεφάρμοστη την εθνική διάταξη που δεν του επιτρέπει να τροποποιήσει απόφαση περί περατώσεως του δικαστικού σταδίου εκδοθείσα δυνάμει του άρθρου 249 του κώδικα ποινικής δικονομίας.

30 Δύο από τους κατηγορουμένους άσκησαν έφεση κατά της διατάξεως αυτής, η οποία εξαφανίστηκε από το επιληφθέν συναφώς δικαστήριο, με την αιτιολογία, αφενός, ότι η απόφαση Kolev δεν είχε εφαρμογή όσον αφορά το ήδη περατωθέν δικαστικό στάδιο και, αφετέρου, ότι το Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε επί της συμφωνίας του άρθρου 249 του κώδικα ποινικής δικονομίας προς το άρθρο 325 ΣΛΕΕ.

31 Το δικάζον κατ' έφεση δικαστήριο ανέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, διατάσσοντας την εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου περάτωση του δικαστικού σταδίου και αναπομπή της υποθέσεως ενώπιον του εισαγγελέα. Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι με τον τρόπο αυτόν βρίσκεται αντιμέτωπο με μια ρητή απαγόρευση να εφαρμόσει το σημείο 2 του διατακτικού της αποφάσεως Kolev.

32 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο εκφράζει αμφιβολίες όσον αφορά την ερμηνεία της αποφάσεως αυτής την οποία δέχθηκε το κατ' έφεση δικάσαν δικαστήριο. Το τελευταίο αυτό δικαστήριο στήριξε την απόφασή του σε πραγματικά περιστατικά τα οποία εγνώριζε το Δικαστήριο όταν εξέδωσε την απόφασή του, ήτοι την περάτωση της δικαστικής διαδικασίας με τη διάταξη της 22ας Μαΐου 2015. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη ακριβώς τα περιστατικά αυτά το Δικαστήριο ρητώς προέβλεψε τη δυνατότητα του αιτούντος δικαστηρίου να εφαρμόσει την ως άνω απόφαση προχωρώντας στο δικαστικό στάδιο της διαδικασίας και θεραπεύοντας το ίδιο τις διαδικαστικές πλημμέλειες.

33 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Spetsializiran nakazatelen sad (ποινικό δικαστήριο ειδικών αρμοδιοτήτων) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ την έννοια ότι το εθνικό δικαστήριο έχει την εξουσία να αφήσει ανεφάρμοστη μια προδικαστική απόφαση στο πλαίσιο της κύριας δίκης για την οποία εκδόθηκε η απόφαση αυτή στηριζόμενο σε πραγματικά περιστατικά τα οποία είχε λάβει υπόψη το Δικαστήριο κατά την έκδοση της προδικαστικής αποφάσεως;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

34 Εισαγωγικώς, πρέπει να σημειωθεί ότι από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, με διάταξη της 22ας Μαΐου 2015, εκδοθείσα δυνάμει του άρθρου 249 του κώδικα ποινικής δικονομίας, το αιτούν δικαστήριο είχε περατώσει το δικαστικό στάδιο της ποινικής διαδικασίας της κύριας δίκης, η δε απόφασή του περί περατώσεως εμποδίζει, κατά το εθνικό δίκαιο, τη δυνατότητα επανενάρξεως του δικαστικού σταδίου. Εκτιμώντας ότι απόφαση στηριζόμενη σε αυτή τη βάση συνεπάγεται την αναπομπή της υποθέσεως στον εισαγγελέα, το κατ' έφεση επιληφθέν δικαστήριο επέκρινε το αιτούν δικαστήριο επειδή αποφάσισε, στις 14 Σεπτεμβρίου 2018, κατόπιν της αποφάσεως Kolev, να αφήσει ανεφάρμοστο το άρθρο 249 του κώδικα ποινικής δικονομίας προκειμένου να θεραπεύσει το ίδιο τις διαδικαστικές πλημμέλειες που σημειώθηκαν κατά τη διάρκεια του προκαταρκτικού σταδίου της διαδικασίας αυτής. Περαιτέρω, το ως άνω κατ' έφεση δικάζον δικαστήριο διέταξε, δυνάμει του εν λόγω άρθρου 249, την εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου αναπομπή της υποθέσεως στον εισαγγελέα.

35 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ωστόσο ότι μια τέτοια διαταγή συνεπάγεται τη μη εφαρμογή του σημείου 2 του διατακτικού της αποφάσεως Kolev.

36 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να θεωρηθεί ότι με το υποβληθέν ερώτημα ζητείται κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί, λαμβανομένης υπόψη της ερμηνείας του άρθρου 6, παράγραφος 3, και του άρθρου 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2012/13, την οποία δέχθηκε το Δικαστήριο στο σημείο 2 του διατακτικού της αποφάσεως Kolev, αν το άρθρο 267 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε κανόνα του εθνικού δικαίου ο οποίος υποχρεώνει το αιτούν δικαστήριο να συμμορφωθεί προς απευθυνόμενη προς αυτό από ανώτερο δικαστήριο διαταγή αναπομπής της υποθέσεως της κύριας δίκης στον εισαγγελέα, κατόπιν της περατώσεως του δικαστικού σταδίου της ποινικής διαδικασίας, προς θεραπεία των διαδικαστικών πλημμελειών που σημειώθηκαν κατά τη διάρκεια του προκαταρκτικού σταδίου της διαδικασίας αυτής.

37 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το άρθρο 267 ΣΛΕΕ επιβάλλει στα εθνικά δικαστήρια να διασφαλίζουν την πλήρη αποτελεσματικότητα της εκ μέρους του Δικαστηρίου ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης με απόφαση εκδιδόμενη στο πλαίσιο της υποβολής προδικαστικού ερωτήματος (πρβλ. αποφάσεις της 3ης Φεβρουαρίου 1977, Benedetti, 52/76, EU:C:1977:16, σκέψη 26, και της 5ης Ιουλίου 2016, Ognyanov, C-614/14, EU:C:2016:514, σκέψη 28).

38 Επομένως, προκειμένου να δοθεί απάντηση στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα, πρέπει καταρχάς να διευκρινιστεί το περιεχόμενο της αποφάσεως Kolev όσον αφορά την ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφος 3, και του άρθρου 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2012/13, που αποτελεί το αντικείμενο του σημείου 2 του διατακτικού της αποφάσεως αυτής, στη συνέχεια δε να εξεταστεί αν είναι ικανός να παρεμποδίσει την εφαρμογή του εν λόγω σημείου 2 ο επίμαχος στην κύρια δίκη εθνικός δικονομικός κανόνας, που προβλέπεται στο άρθρο 249 του κώδικα ποινικής δικονομίας, όπως ερμηνεύεται από την εθνική νομολογία υπό την έννοια ότι, άπαξ και περατωθεί το δικαστικό στάδιο της ποινικής διαδικασίας, το δικαστήριο απεκδύεται της αρμοδιότητάς του επί της υποθέσεως, η οποία πρέπει να αναπεμφθεί στον εισαγγελέα προκειμένου να θεραπευθούν οι διαδικαστικές πλημμέλειες που σημειώθηκαν κατά τη διάρκεια του προκαταρκτικού σταδίου της διαδικασίας αυτής.

39 Όσον αφορά, πρώτον, το περιεχόμενο της αποφάσεως Kolev, πρέπει να σημειωθεί ότι, στο σημείο 2 του διατακτικού της αποφάσεως αυτής, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 20 έως 22 της παρούσας αποφάσεως, το Δικαστήριο διευκρίνισε, κατ' ουσίαν, τη χρονική στιγμή κατά την οποία πρέπει να εξασφαλίζεται η άσκηση των δικονομικών δικαιωμάτων τα οποία προβλέπουν το άρθρο 6, παράγραφος 3, και το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2012/13, ήτοι, καταρχήν, το αργότερο πριν ο ποινικός δικαστής αρχίσει την εξέταση της κατηγορίας επί της ουσίας και πριν αρχίσει η ενώπιόν του συζήτηση.

40 Αντιθέτως, διαπιστώνεται ότι η απόφαση Kolev δεν διευκρινίζει την εθνική αρχή που είναι επιφορτισμένη να διασφαλίζει ότι οι κατηγορούμενοι απολαύουν των δικαιωμάτων αυτών ούτε τη διαδικασία η οποία πρέπει να ακολουθηθεί προς τούτο.

41 Όσον αφορά τις λεπτομέρειες της ως άνω διαδικασίας, το Δικαστήριο εκθέτει απλώς στη σκέψη 98 της αποφάσεως αυτής, ότι εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να επιτυγχάνει μια δίκαιη ισορροπία μεταξύ, αφενός, του σεβασμού των δικαιωμάτων υπεράσπισης και, αφετέρου, της ανάγκης να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα της δίωξης και της καταστολής των εγκλημάτων σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, καθώς και η ολοκλήρωση της διαδικασίας εντός εύλογου χρόνου.

42 Πρέπει να σημειωθεί ότι παρόμοια υποχρέωση υπέχει επίσης, κατ' ανάγκην, η εισαγγελική αρχή κατά τη διάρκεια του προκαταρκτικού σταδίου της ποινικής διαδικασίας.

43 Στις σκέψεις 72 και 73 της αποφάσεως Kolev, το Δικαστήριο σημείωσε ακόμη ότι ο καθορισμός της εύλογης διάρκειας της διαδικασίας δεν μπορεί να γίνει βάσει ενός ακριβούς ανωτάτου ορίου προσδιοριζόμενου κατά τρόπο αφηρημένο, αλλά πρέπει να εκτιμάται κατά περίπτωση με γνώμονα τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε υπόθεσης, όπως το διακύβευμα και η περιπλοκότητα της διαφοράς, ή ακόμη η συμπεριφορά των αρμόδιων αρχών και των διαδίκων, ο αριθμός των κατηγορουμένων, καθώς και η διάρκεια και η βαρύτητα των πράξεων που προσάπτονται στα πρόσωπα αυτά, καθόσον η περιπλοκότητα της διαφοράς ή η παρελκυστική συμπεριφορά της υπεράσπισης μπορούν να δικαιολογήσουν μια καταρχήν υπερβολικά μακρά διάρκεια.

44 Επομένως, η απόφαση Kolev δεν αποκλείει τα δικαιώματα των κατηγορουμένων και των δικηγόρων τους για ενημέρωση σχετικά με την κατηγορία και για πρόσβαση στο υλικό της δικογραφίας να διασφαλιστούν είτε από τον εισαγγελέα κατόπιν της αναπομπής της υποθέσεως στο προκαταρκτικό στάδιο της ποινικής διαδικασίας είτε από το αιτούν δικαστήριο όταν η υπόθεση παραπεμφθεί στο ακροατήριο.

45 Από τα ανωτέρω προκύπτει, κατά λογική ακολουθία, ότι, αντιθέτως προς όσα υπαινίσσεται το αιτούν δικαστήριο με τη διατύπωση του προδικαστικού του ερωτήματος, το Δικαστήριο, με την απόφαση αυτή, ουδόλως έλαβε υπόψη το γεγονός ότι το δικαστικό στάδιο της ποινικής διαδικασίας της κύριας δίκης είχε περατωθεί από το δικαστήριο αυτό με τη διάταξή του της 22ας Μαΐου 2015, εκδοθείσα δυνάμει του άρθρου 249 του κώδικα ποινικής δικονομίας.

46 Αντιθέτως, από τις σκέψεις 41 και 67 της αποφάσεως Kolev προκύπτει ότι το αιτούν δικαστήριο, στην απόφασή του περί παραπομπής, είχε το ίδιο αναφερθεί στη δυνατότητα να προχωρήσει στο δικαστικό στάδιο της διαδικασίας, παρά την έκδοση της διατάξεώς του της 22ας Μαΐου 2015. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο ουδόλως εξέτασε, και ακόμη λιγότερο απέκλεισε ως αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης, την ερμηνεία του άρθρου 249 του κώδικα ποινικής δικονομίας την οποία έδωσε το κατ' έφεση δικάζον δικαστήριο.

47 Όσον αφορά, δεύτερον, τις συνέπειες του ως άνω κανόνα του εθνικού δικονομικού δικαίου επί της εφαρμογής του σημείου 2 του διατακτικού της αποφάσεως Kolev, δεν αμφισβητείται ότι η διάταξη της 22ας Μαΐου 2015 την οποία εξέδωσε το αιτούν δικαστήριο βάσει της διατάξεως αυτής είχε ως αποτέλεσμα την περάτωση του δικαστικού σταδίου της ποινικής διαδικασίας και την αναπομπή της υποθέσεως στον εισαγγελέα. Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν ένας τέτοιος κανόνας είναι ικανός να εμποδίσει τις εθνικές δικαστικές αρχές, όπως φοβάται το αιτούν δικαστήριο, να προβούν σε οποιαδήποτε μεταγενέστερη ενέργεια παρέχουσα τη δυνατότητα εφαρμογής της ερμηνείας που περιλαμβάνεται στο εν λόγω σημείο 2.

48 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 67 και 74 της αποφάσεως Kolev, το Δικαστήριο δεν προσδιόρισε συγκεκριμένο τρόπο εφαρμογής του σημείου 2 του διατακτικού της αποφάσεως αυτής στο πλαίσιο της διαδικασίας της κύριας δίκης. Ειδικότερα, δεδομένου ότι η κίνηση του δικαστικού σταδίου της διαδικασίας από το αιτούν δικαστήριο προκειμένου να θεραπεύσει το ίδιο τις σημειωθείσες πλημμέλειες είναι απλώς μία μεταξύ διαφόρων δυνατοτήτων στις οποίες αναφέρθηκε το Δικαστήριο στην απόφαση αυτή, η σχετική επιλογή εμπίπτει στη δικονομική αυτονομία των κρατών μελών.

49 Υπό τις συνθήκες αυτές, εναπόκειται στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους να ορίσει τις εν λόγω λεπτομέρειες, υπό την προϋπόθεση ωστόσο ότι οι εθνικοί κανόνες δεν είναι λιγότερο ευνοϊκοί από εκείνους που διέπουν παρόμοιες καταστάσεις του εσωτερικού δικαίου (αρχή της ισοδυναμίας) και ότι δεν καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχει το δίκαιο της Ένωσης (αρχή της αποτελεσματικότητας) (πρβλ., ιδίως, αποφάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 1976, Rewe-Zentralfinanz και Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, σκέψεις 5 και 6, της 28ης Σεπτεμβρίου 1994, Fisscher, C-128/93, EU:C:1994:353, σκέψη 39, και της 29ης Ιουλίου 2019, Inter-Environnement Wallonie και Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, σκέψη 171).

50 Κατά συνέπεια, πρέπει να εξακριβωθεί αν η αναπομπή της υποθέσεως στον εισαγγελέα προς θεραπεία των διαδικαστικών πλημμελειών που σημειώθηκαν κατά τη διάρκεια του προκαταρκτικού σταδίου της ποινικής διαδικασίας είναι ικανή να θίξει τις αρχές αυτές, λαμβανομένης υπόψη της ερμηνείας του άρθρου 6, παράγραφος 3, και του άρθρου 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2012/13, την οποία δέχθηκε το Δικαστήριο στο σημείο 2 του διατακτικού της αποφάσεως Kolev.

51 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί, αφενός, όσον αφορά την αρχή της ισοδυναμίας, ότι ουδόλως προκύπτει από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως ότι η διαταγή που απηύθυνε το κατ' έφεση δικάζον δικαστήριο προς το αιτούν δικαστήριο παραβιάζει την αρχή αυτή.

52 Αφετέρου, όσον αφορά την αρχή της αποτελεσματικότητας, πρέπει εξαρχής να υπομνησθεί ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν αποκλείει να υποχρεούται αιτούν δικαστήριο να ακολουθεί τις υποδείξεις ανώτερου δικαστηρίου όσον αφορά την ερμηνεία του εθνικού δικονομικού δικαίου προκειμένου να εφαρμοσθεί προδικαστική απόφαση, εφόσον οι υποδείξεις αυτές δεν θίγουν, ειδικότερα, την

αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης, όπως αυτό ερμηνεύεται από το Δικαστήριο με την απόφαση αυτή. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έχει συγκεκριμένα κρίνει ότι, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται η αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης, δεν απόκειται στο Δικαστήριο να επεμβαίνει και να επιλύει ζητήματα αρμοδιότητας που μπορούν να ανακύψουν στην οργάνωση των εθνικών δικαστηρίων από τον νομικό χαρακτηρισμό ορισμένων εννόμων καταστάσεων που στηρίζονται στο δίκαιο της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, σκέψη 47).

53 Μετά την ως άνω διευκρίνιση, σημειώνεται ότι από την αρχή της αποτελεσματικότητας απορρέει ότι το αιτούν δικαστήριο δεν μπορεί να υποχρεούται να συμμορφωθεί προς την διαταγή αναπομπής της υποθέσεως της κύριας δίκης στον εισαγγελέα, την οποία του απηύθυνε το κατ' έφεση δικάζον δικαστήριο, αν με τη διαταγή αυτή θίγεται η αποτελεσματικότητα του άρθρου 6, παράγραφος 3, και του άρθρου 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2012/13, όπως τα άρθρα αυτά ερμηνεύθηκαν από το Δικαστήριο με την απόφαση Kolev.

54 Συναφώς, πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι, έστω και αν περατώθηκε το δικαστικό στάδιο της επίμαχης στην κύρια δίκη ποινικής διαδικασίας, τούτο δεν ισχύει για τη διαδικασία αυτή στο σύνολό της, καθόσον η υπόθεση αναπέμφθηκε στον εισαγγελέα.

55 Από κανένα στοιχείο, όμως, δεν μπορεί να συναχθεί ότι η αναπομπή της υποθέσεως της κύριας δίκης στον εισαγγελέα είναι ικανή να θίξει ή να παρεμποδίσει την άσκηση των δικονομικών δικαιωμάτων τα οποία προβλέπουν το άρθρο 6, παράγραφος 3, και το άρθρο 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2012/13 και να θίξει με τον τρόπο αυτόν την πρακτική αποτελεσματικότητα των ως άνω διατάξεων, εφόσον ο εισαγγελέας, στο πλαίσιο του προκαταρκτικού σταδίου της ποινικής διαδικασίας, ή το αιτούν δικαστήριο, στο πλαίσιο του δικαστικού σταδίου που θα ακολουθήσει, μεριμνήσουν για την εφαρμογή των διατάξεων αυτών, όπως ερμηνεύθηκαν από το Δικαστήριο στο σημείο 2 του διατακτικού της αποφάσεως Kolev.

56 Όσον αφορά τις ανησυχίες του αιτούντος δικαστηρίου σχετικά με τις επιπτώσεις μιας τέτοιας αναπομπής επί της διάρκειας της διαδικασίας, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 42 της παρούσας αποφάσεως, εναπόκειται στον εισαγγελέα, όπως ακριβώς και στο εθνικό δικαστήριο, να επιτύχει κατά τη διάρκεια του προκαταρκτικού σταδίου της ποινικής διαδικασίας μια δίκαιη ισορροπία μεταξύ, αφενός, του σεβασμού των δικαιωμάτων υπεράσπισης και, αφετέρου, της ανάγκης διασφαλίσεως της αποτελεσματικότητας της δίωξης και της καταστολής των εγκλημάτων σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, καθώς και της ανάγκης ολοκληρώσεως της διαδικασίας εντός εύλογου χρόνου.

57 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, λαμβανομένης υπόψη της ερμηνείας του άρθρου 6, παράγραφος 3, και του άρθρου 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2012/13 την οποία δέχθηκε το Δικαστήριο στο σημείο 2 του διατακτικού της αποφάσεως Kolev, το άρθρο 267 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε κανόνα του εθνικού δικονομικού δικαίου ο οποίος υποχρεώνει το αιτούν δικαστήριο στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση αυτή να συμμορφωθεί προς απευθυνόμενη προς αυτό από ανώτερο δικαστήριο διαταγή αναπομπής της υποθέσεως στον εισαγγελέα, κατόπιν της περατώσεως του δικαστικού σταδίου της ποινικής διαδικασίας, προς θεραπεία των διαδικαστικών πλημμελειών που σημειώθηκαν κατά τη διάρκεια του προκαταρκτικού σταδίου της διαδικασίας αυτής, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, όπως ερμηνεύθηκαν από το Δικαστήριο στο σημείο 2 του διατακτικού της εν λόγω αποφάσεως, τηρούνται στο πλαίσιο του προκαταρκτικού σταδίου της ποινικής διαδικασίας ή στο πλαίσιο του δικαστικού σταδίου αυτής το οποίο θα ακολουθήσει.

Επί των δικαστικών εξόδων

58 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαίνεται:

Λαμβανομένης υπόψη της ερμηνείας του άρθρου 6, παράγραφος 3, και του άρθρου 7, παράγραφος 3, της οδηγίας 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, την οποία δέχθηκε το Δικαστήριο στο σημείο 2 του διατακτικού της αποφάσεως της 5ης Ιουνίου 2018, Kolev κ.λπ. (C-612/15, EU:C:2018:392), το άρθρο 267 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε κανόνα του εθνικού δικονομικού δικαίου ο οποίος υποχρεώνει το αιτούν δικαστήριο στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση αυτή να συμμορφωθεί προς απευθυνόμενη προς αυτό από ανώτερο δικαστήριο διαταγή αναπομπής της υποθέσεως στον εισαγγελέα, κατόπιν της περατώσεως του δικαστικού σταδίου της ποινικής διαδικασίας, προς θεραπεία των διαδικαστικών πλημμελειών που σημειώθηκαν κατά τη διάρκεια του προκαταρκτικού σταδίου της διαδικασίας αυτής, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, όπως ερμηνεύθηκαν από το Δικαστήριο στο σημείο 2 του διατακτικού της εν λόγω αποφάσεως, τηρούνται στο πλαίσιο του προκαταρκτικού σταδίου της ποινικής διαδικασίας ή στο πλαίσιο του δικαστικού σταδίου αυτής το οποίο θα ακολουθήσει.

(υπογραφές)